

Yetsi-ni udhelhake ge ka benne rinneke tisa hebreo

Xxeniru ra le Xi'in Tata Do Yebáha tti ka anjeli geeha

1 ¹Tata Do Yebáha itú ttuha ixé looba lhe ixé lidúba unnebie, bixúníe ka profeta geeha kini utixxi'akanie ka benne uka xuttori'iha nu raka lebie unake. ²Ttaka nnanna chi dia lhuxa ka sá se'eri'i-ni nna rixúníe Xi'inieha kini rulise ri'i. Xi'inieha-gaba bixúníe kini benie yiesi lo yu-ni lhe yebáha lhe. Anágaba lasi ná benneha-gaba bodha'ane iyá tte nu se'e. ³Xi'inieha-gaba nuha ra xxeni lebie, rule'ebie nu xxeni ra le Tata Do Yebáha lhe anágaba nna ankagabe atti tteba anka benneha. Lagabe nuha ra tsitsi lebie. De nuha nna tti rinnebie nna runie kini ruchíá iyá tte nu se'e yiesi lo yu-ni. Lagabe nuha, iki de chi bocharie ka tulha ruinri'iha, nianna tti besine gwetsáha nna doe daka ná ben ge Tata Do Yebáha, delába benne ra xxeni leha. ⁴Aníha uka nna bisin Xi'in Tata Do Yebáha uke benne ra xxeniru lebie tti ka anjeli geeha. Anágaba nna begwegaba Tata Do Yebáha bie ttu ladi tseru tti ka anjeli geeha.

⁵Kumu Tata Do Yebáha ni ttu lidú labí chi rabie ttu ka anjeli geeha tti rabie Xi'inieha:

Lu ankalu Xi'inia;
neti bijaa lu nasá.^a

Nigaba labí rabie ttu ka anjeli geeha:

Neti akaa xxudilu;
lu nna akalu xi'inia.^b

---

^a 1:5 Salmo 2:7

^b 1:5 2 Samuel 7:14; 1 Crónicas 17:13

⁶Anágaba nna tti chi udhelhe Xi'inieha yiesi lo yu-ni, rágabe ka anjeli geeha:

Iyá ttele, lebi'i ka anjeli kia, gwaludú xibile arlo benne-ni.

⁷Ttaka lo ka yetsi geeha ata rigixxi'a ge ka anjeliha nna ra: Tata Do Yebáha runie kini ka anjeli rixúnie lo sina geeha

akake ttiba ttu be lhe ttiba belha ge gi lhe.^c

⁸Ttaka ge Xi'inieha nna rigixxi'agaba lo ka yetsiha ata dia ra: Lu ankalu Diosi. Ttu dia liiba innabialu.

Lu innabiabalu attiba ankaba geni.

⁹Lu ru'u lelu nu anka tse; nu abittu anka tse nna labí ru'u lelu.

De nuha nna Tata Do Yebaa benne anke Diosi geluha tti bekwebie luha, beterue elha gwedeaka lasi gelu tti adí ka benne.^d

¹⁰Nianna redennerugaba lo yetsiha ata rigixxi'a ge Xi'inieha ata dia ra:

Tata Xisi to kia, tti sisi'a tteha luba benlu yiesi lo yu-ni lhe yebáha lhe, ankakana sina ge ni'a nálu.

¹¹Ka nuní tse'e loobakana, lu nna satíaba aka benlu. Iyába ka nuní gaxxubakana attiba raxxu ttu xori'i,

¹²lhe attiba ttu lari, aníha-ba kualu kana nna odachulu kana.

Ttaka lu labí isealu, satíaba dholu, labí lhuxalu.^e

¹³Tata Do Yebáha ni ttú lidú labí chi rabie ttu ka anjeli geeha tti rabie Xi'inieha:

Utá udo daka ná ben kia.

Niiba dholu axtaliba ganna chi bese'a ka nu abittu raka uyúkana lu, kini ulealu ikikani.^f

¹⁴Kumu iyába ka anjeli ka benne ruinke sina ge Tata Do Yebáha, iyába ka benneha ankake ka benne ridhelhe, kini ute náke len ka benne chi ga'anie odilábie.

^c 1:7 Salmo 104:4

^d 1:8-9 Salmo 45:6-7

^e 1:10-12 Salmo 102:25-27

^f 1:13 Salmo 110:1

Abittu ukwittale lo neda ge Tata Do Yebáha

2 ¹De nuha nna raka doelha etabinri'i ge ka tisa ka nu chi biyieninri'iha, kini abittu ukwittari'i lo neda ge Tata Do Yebáha. ²Kumu ki ka tisa bodha'an Tata Do Yebáha uinri'i, delába nu utixxi'a ka anjeli geeha, ki ka tisaha gwa bixú nu ráke nna iyába ka benne abittu bedoke tisa ge nu ra ka tisaha uxí'bake elha disa ralhabake dhike, ³ganna aníha nna ri'i adírula labí lhaari'i lo elha disaha ganna abíba etabinri'i ge nu tse chi ra Tata Do Yebáha utebie ger'i, delába odilábie ri'i kini esinri'i lenie, nuha nu tse utebie ger'i. Lade'axa Jesús benne anke Xxanari'iha utixxi'e deki odilábie ri'i, delola nna ka benne biyienkanie nu unneeha, aníha-gaba bedoin ka benneha bedegixxi'agabakanie ri'i. ⁴Anágaba Tata Do Yebáha tti bedá lebie betebie Espíritu geeha lenri'i lhe benie ka milagru lhe adíru ka nu xxeni ka nu dika ebaninri'i geni, la'ania nuha benna liibie deki gwalíba unie nu chi reeha.

Cristuha uke benne attiba ankari'i

⁵Tata Do Yebáha labí chi bodha'an benneha lasi ná ka anjeli geeha kini innabiake yiesi lo yu kubi ata tse'eri'i nu si daa; delába yiesi lo yu kubi nu rinneri'i geni nnanna. ⁶Ttaka lo ka yetsi ge Tata Do Yebáha unne ttu benne rabie:

Tata Do Yebáha kia, ¿nú anka ka benne se'e yiesi lo yu-ni nna rudhá lelu geke lhe retabinlu geke lhe?

⁷Ki a lattirula gwexxa bese'elu ke tti ka anjeliha.

Ttaka lu benlu kini inná xxeni leke lhe anágaba begwegabalu lidhakake lhe.

Bese'elu ke kini innabiake iyá nu benlu.

⁸Lu iyába betelu lasi náke. §

Ganna iyába chi bedha'an Tata Do Yebáha lasi ná ka benneha, la'ania nna nuha runna liina deki iyába nu se'e chi innabiake, meskila nnanna labí chi rilenri'i deki iyá ka nuha chi rudokana tisa geke. ⁹Ttaka nnanna chi rilenri'i deki Jesús benne bedú Tata Do Yebáha a lattirula gwexxa tti ka anjeli geeha, nnanna benneha-la chi ra xxeniru lebie lhe teeru lidhake delo ni'a ge nu gwatebie tti uttieha. Tata Do Yebáha-ba bedá lebie udhelhe benneha, kini uttie utixe ge iyá tte ka benne.

¹⁰Labie benie kini uka iyá tte nu se'e lhe anágaba nna de lagabe nna gwa se'ekana. De nuha nna tseba benie udhelhe Jesús-ni kini benneha biyúe elha disa kini aníha nna belhuxe iyá nu chi ga'anie unie. Aníha ben Tata Do Yebáha kini Jesús-ni odilábie ka benne ki akake xi'in Tata Do Yebáha, kini anáchu ixeke edí baake nu xxeni ra lebie. ¹¹Kumu Jesús benne rocharie ka tulha lhe ka benne chi reyariha lhe, ttúba benne anka Xxudi ka benneha. De nuha nna labí rettuni Jesús-ni ree ka benneha: “Betsi to kia.” ¹²Kumu tti unne lenie Tata Do Yebáha ree benneha: Neti kixxi'ania ka betsi to kiaha kini ka benneha unake nuxa ankalu; lagwi ge ka benneha ulhaa gelu.^h

¹³Lhe rágabe:

Neti uxxenba lasia ge Tata Do Yebáha.ⁱ

Lhe anágaba nna redenágabe:

Neti niiba dua lhe niigaba se'e ka xi'in Tata Do Yebáha ka benne chi bedha'ane lasi náya.^j

¹⁴Laxkala attiba ka xi'in Tata Do Yebáha se'eke yiesi lo yu-ni ankake benne, aníha-gaba Jesús-ni bisie yiesi lo yu-ni ukagabe benne attiba ankari'i. Aníha kini len elhutti gwatebie lo ya kurusiha, len nuha udaabie betse'e looe nu rinnabiana elhuttiha, delába nu xxegwiha. ¹⁵Aníha benie kini bodilábie iyá ka benne se'eke rasikanie ge elhutti geke kumu itúba se'eke yu'uke lasi ná nu xxegwiha. ¹⁶Kumu ri'i gwa yúbari'i laa ka anjeliha-ga nuha betedilaa Jesús-ni. ¡Ko'o! Ka benne datiake Abraham-nila nuha betedilábie. ¹⁷De nuha nna teeki uke benne atti tteba ankari'i, delába ri'i ka benne ankari'i betsi to gebie. Aníha kini bisine uke bixxudi xeni, rixúe lo sina ge Tata Do Yebáha. Uke bixxudi ratua lasi lhe bixxudi rudo tsitsi tisa lhe. Uke bixxudi xeni kini utixe ge ka tulha ge ka benne. ¹⁸Kumu anágaba labie biyúe elha disa tti bexunnina gebie ka ixú yiebie unie tulha. De nu gwateeha nna gwakagaba gebie odilábie ka benne kini ka ixú yieke uinke tulha.

Xxeniru ra le Jesús-ni tti Moisés-ni

3 ¹Xa betsi to, lebi'i chi uxi benne do yebáha le kini akale gebie. De nuha nna gwaleyoinbia Jesús-ni deki labie

^h 2:12 Salmo 22:22

ⁱ 2:13 Isaías 8:17

^j 2:13 Isaías 8:18

anke bixxudi xeni lhe anke apóstol ge ka tisa chi ria leri'i lhe. ²Labie bedo tsitsibe tisa ge Tata Do Yebáha, delába benne bodúgabe bie kini rixúe lo sina gebie. Benba Jesús-ni attiba ben Moisés-ni. Moisés-ni bedo tsitsibana tisa kini biyúna ka benne chi ankake ge Tata Do Yebáha. ³Ttaka Jesús-ni térula lidhake tti Moisés-ni, attiba benne rudoe ttu yo'o dakarula benneha attichula yo'o rudoeha. ⁴Kumu iyába ka yo'o se'eba nu ruinna ka nuná, ttaka Tata Do Yebáha iyá tteba nu se'e, labe benie kana. ⁵Moisés-ni, atti galába nu do lo sina, bedo tsitsibana tisa biyúna ka benne chi ankake ge Tata Do Yebáha kini kixxi'enna ke nu inná Tata Do Yebáha. ⁶Ttaka Cristuha anka galábe Xi'in Tata Do Yebáha. Labie nuha anke nu rinnabie ka benne, delába ri'i ka benne chi ankari'i gebie, ladiba ganna gwa ruxxen tsitsi leri'i deki gwadíbari'i nu se'eri'i ribedari'iha lhe anágaba lhe ganna gwa du itta leri'i de dhiri'i na lhe.

**Ga'ari'i ata chi ga'anani Tata Do Yebáha
tse'eri'i eyaka leri'i**

⁷De nuha nna Espíritu ge Tata Do Yebáha rabie:

Ganna nasá iyieninle inne Tata Do Yebáha,

⁸ bittu uin tsitsi lastole a tsia lele gebie.

Abittu uinle tti ben ka xuttoleha.

Ka nuha bese'e disalakana loe
nna bettisikinne lo yu bisíha.

⁹ Niha betsa'akinna neti, ra Tata Do Yebáha.

Meskiba gwa bilákinna nu tse benia delo chua (40)

idaha, ttaka benlakana ku'ukana neti prueba.

¹⁰De nuha nna bisa'ati lenkana,

nianna tti ria: “Ka nuní satíaba nu subila rulaba lekani;
labí rite dákinna gasina tsiakana lo neda kia.”

¹¹De nuha nna tti loora risa'atiha nna bodha'anaa tisa ria:

“Ttu tsa ttela abittula ga'akana ata chi ga'anati eyaka
lekaniha.”^k

¹²Lebi'i xa betsi to, gwaluyú gele, bittu akale nu re satsa leni lhe bittu a tsia lele ge Tata Do Yebaa benne anka baniha lhe, kini ka ukwittale nna abitturu sanalhalee.

^k 3:7-11 Salmo 95:7-11

¹³Lebi'i nu uinlale, ttiru nasá gwa teeru lo neda gele, gwaluse'e tsitsi luesile ttu ttu sá. Aníha uinle kini abittu ixú yiele uinle tulha, kini ka uin tsitsi lastole nna abitturu etabinle gebie. ¹⁴Kumu chiba selari'i len Cristuha, ladiba ganna tti chi isia sá daluxaha abittu udhanri'i a tsiaru leri'i attiba ugía leri'i tti udulori'iha. ¹⁵Attiba chi ra lo ka yetsi ge Tata Do Yebáha:

Ganna nasá iyieninle inne Tata Do Yebáha,
bittu uin tsitsi lastole a tsia lele gebie.
Abittu uinle tti ben ka xuttoleha.
Ka nuha bese'e disalakana loe
nna betsa'akinne.^l

¹⁶Kumu, ¿laaba ganna iyába ka benne bebea Moisés-ni daka Egipto-ni, lake nuha, iki de chi biyienkanie nu ra Tata Do Yebáha, nna bese'e disalake loe? ¹⁷Lhe, ¿laaba ganna len lagabake nuha bisa'ani Tata Do Yebáha delo chua (40) idaha de benke tulha, de nuha nna lo yu bisiha-ba uttike? ¹⁸Lhe anágaba, ¿laaba ganna lake nuha, de abittu bedoke tisa gebie, de nuha nna bodha'ane ree labíru eta'ake ata chi ga'ananie eyaka lekeha? ¹⁹De benke aníha nna chi rite denri'i deki labí beta'ake niha kumu de labí ugía leke gebie.

4 ¹Laxkala ttiru nnanna gwa teeru lo neda eta'ari'i ata chi ga'anani Tata Do Yebáha tse'eri'i eyaka leri'i, teeki uyú tsitsi geri'i kini ka eya'ana nuxa tturi'i nna abittu eta'ari'i ata eyaka leri'iha. ²Kumu ri'i chigaba biyieninri'i ka tisa tseha attigaba biyienin ka benne beria Egipto-ni, deba nna ka benneha labí bixú ka tisaha lenke kumu de abittu ugía leke atti ugía le ka benne gwa bedoke tisa ge nu biyienkanieha. ³Ri'i ka benne chi ria leri'i nna gweta'abari'i ata eyaka leri'iha, ttaka ge ka nu abittu ugía lekani la'ania, ge ka nuha nna ra Tata Do Yebáha lo ka yetsi geeha:

Tti loora risa'atiha bodha'anaa tisa ria:
Ttu tsa ttela abittu ga'akana ata chi ga'anati eyaka
lekani.^m

Gwalí galá ttili uluxani Tata Do Yebáha ulekie yiesi lo yu-ni, la'aniali chi bedha'ane ata tse'eri'i eyaka leri'i. ⁴Kumu lo ka

^l 3:15 Salmo 95:7-8

^m 4:3 Salmo 95:11

yetsi geeha rigixxi'agaba bixa benie atti chi uka gasi ubisaha. Lo ka yetsiha ra:

Atti chi uka gasi ubisaha nna beyaka le Tata Do Yebáha ge iyá tte nu benie.ⁿ

⁵Lhe rágabe lo ka yetsiha:

Ttu tsa ttela abittu ga'akana ata chi ga'anati eyaka lekani.

⁶Laxkala ka nu sisi'a tte biyienkinna ka tisa ge Tata Do Yebáha, de abittu bedokana tisa gebie, de nuha nna labí uka ga'akana ki eyaka lekani. Ttaka nnanna se'e adí ka benne riyasa ga'ake ata tse'eke eyaka leke. ⁷De nuha nna Tata Do Yebáha bedha'ane attu sá kini ri'i ga'ari'i eyaka leri'i, delába nasá nuha. David-ni ttuha-li utixxi'ana ge nuní lo ka yetsi ge Tata Do Yebáha, tti rana:

Ganna nasá iyieninle inne Tata Do Yebáha, abittu uin tsitsi lastole a tsia lele gebie.^o

⁸Kumu ganna ttixka Josué-ni gwa benna kini ka benne beria Egipto-ni gweta'abake ata eyaka leke, la'ania nna abittula unne Tata Do Yebáha deki utebie attu sá kini eyaka leke. ⁹De nuha nna ka benne chi ankake ge Tata Do Yebáha, nnanna gwa ga'anarubanie kini eyaka leke. ¹⁰Kumu ttibanka ttu benne ganna ttixka chi uta'abie ata chi ga'anani Tata Do Yebáha eyaka lebie, la'ania nna chiba reyaka le benneha ge iyába nu benie attigaba Tata Do Yebáha chi reyaka lebie ge iyá nu benie. ¹¹De nuha nna ri'i uinri'i doelha kini ga'ari'i ata chi ga'anie eyaka leri'iha. Aníha kini ni ttúri'i abittu sateri'i tti gwate ka nu abittu bedokana tisa gebie.

¹²Kumu ka tisa ge Tata Do Yebáha ankake bani lhe ra tsitsi leke lhe. Ttiba ttu espada ria tutsa lo kwe'eni, aníha-ba anka ka tisa geeha. Ra'ake lhe'e lastori'i lhe ata yieti ro'o ka sitta latiri'i, lhe axtaba lhe'e ka xinni sitta latiri'i ra'ake. Anágaba nna rutte dágabake nu rulaba leri'i lhe nu raka leri'i uinri'i. ¹³Kumu Tata Do Yebáha, delába benne otso duri'i arloe ge iyá tte nu benri'i, benneha iyába rilánie, labí tee ttu bixa nu abittu rilánie.

Jesús-ni anke bixxudi xeni geri'i

¹⁴De nuha nna ri'i chi do ttu benne ra xxeni lebie anke bixxudi xeni geri'i, delába Jesús Xi'in Tata Do Yebáha.

ⁿ 4:4 Génesis 2:2

^o 4:7 Salmo 95:7-8

Benneha beta'abie yebáha. De nuha nna ri'i uinri'i doelha abittu udhanri'i a tsia leri'i gebie. ¹⁵Kumu Jesús benne anke bixxudi xeni geri'iha gwa yube deki labí tsitsi ankari'i, nnelaba rixú yieri'i ruinri'i tulha. De nuha nna gwa ratuaba lebie ri'i, kumu anágaba labie, tti udoe yiesi lo yu-niha, tti tteba rateri'i nnanna, aníha-gaba gwatebie, bexunnigabana gebie unie tulha, deba nna labí bixú yiebie unie tulha. ¹⁶De nuha nna ri'i xen su lasiba chi ibigari'i ata do Tata Do Yebaa benne rakanie geri'iha. Ibigari'i ata rinnabieha kini satua lebie ri'i lhe kini edá lebie aka lenie ri'i atti iyasinri'i gebie.

5 ¹Kumu ttu nu rakana bixxudi xeni, lhe'e ka benne se'e yiesi lo yu-niba rire nuha kini rakana bixxudi. Aníha kini rutso duna ge ka benne arlo Tata Do Yebáha. Rutena ka úna lhe rutena ka nimala nu rute ka benne kini ka nuha rattikana nna rutena kana len Tata Do Yebáha, kini nu rutekeha rigixana ge ka tulha geke. ²Lhe anágaba nu anka bixxudi xeniha dogabana kini ratua leni ka benne, delába ka benne de abittu chi yuke nna ruinke tulha, kumu anágaba lana rategabana attigaba rate ka benneha. ³De nuha nna attigaba ruinna rutena úna ge ka benne arlo Tata Do Yebáha kini raxa ge ka tulha geke, aníha-gaba lana tegaba ki utena úna geni kini úna utenaha kixana ge ka tulha geni. ⁴Ttaka ni ttú benne labí titúbe ake bixxudi xeni, sinuki Tata Do Yebáha-ba odúe bie ttiba benie len Aarón-ni, labie bodúe benneha kini uke bixxudi. ⁵Anágaba Cristuha labí titú benneha anke bixxudi xeni, sinuki Tata Do Yebáha-ba bodúe bie, kumu Tata Do Yebáha ree bie:

Lu ankalu Xi'inia;
neti bijaa lu nasá.^p

⁶Attigaba rabie attu lisia lo ka yetsi geeha ata dia ra:

Lu satíaba ankalu bixxudi
ttiba luesi bixxudi nu uka Melquisedec-ni.^q

⁷Cristuha, tti udoe yiesi lo yu-niha, itú ribesibe unnabe len Tata Do Yebáha kini odilábie bie lo elhuttiha, kumu Tata Do Yebáha-ruba gwaka gebie odilábie bie. Tata Do Yebáha nna gwa bedoba nage ge Cristuha kumu gwa bedába ikie ge nu ra

^p 5:5 Salmo 2:7

^q 5:6 Salmo 110:4

Tata Do Yebáha bie. ⁸Ttaka meskiba ki unnabe len Tata Do Yebáha lhe meskiba anke Xi'in benneha lhe, teekiba gwatebie biyúe elha disa. Aníha nuha nna bidetie gasina udoe tisa ge benneha ⁹nna iki de chi uluxani Cristuha iyá nu chi ga'anna unieha, nianna tti bisine uke benne godilábie ttu dia lii ka benne, delába ka benne gudoke tisa gebie. ¹⁰Anágaba nna bodúgaba Tata Do Yebáha bie kini uke bixxudi xeni ttiba luesi bixxudi uka Melquisedec-ni.

Lebi'i tsitsiru tse'ele lo neda ge Tata Do Yebáha

¹¹Ge nuní ixeeeru nu teeki kixxi'atu, ttaka tsitsiba anka kini kixxi'a tsetu ge iyá nuní kumu lebi'i labí rite dáxxinle. ¹²Lebi'i isá chi se'ele lo neda ge Tata Do Yebáha, gwarrana chi rule'enle adí ka benne. Ttaka rutse'e loona, lebi'i sa riyasabinle edulotu ole'entu le ka tisa geeha, delába ole'entu le ka tisa ka nu ridetiri'i sisi'a tte. Ruinbale attiba runi ttu nuto xka'a sa riyasabinnu gasina xisi. Labí chi dhaana gona yetta. ¹³Aníha-ba anka iyába ka nu labí rite dákinna gasina uinkana nu dika ixú, kumu lo neda ge Tata Do Yebáha attiba ttu nuto sa rasi xisi, aníha-ba sa anakana. ¹⁴Ttaka ka nu chi se'e tsitsikana lo neda geeha, ttisidiba yettaba chi ralha ka nuha gokana, kumu de chiba rite dákinna, de nuha nna chi yúkana gá tee nu anka tse lhe gá tee nu anka satsa lhe.

6 ¹Laxkala nna chinka udhanri'i, abittu suna ka tisa ka nu udulori'i bidetiri'i ge Cristuha, abittu suna len ka tisaha-ba sa tsu'uri'i, sinuki tsiarulari'i tse'e tsitsiruri'i lo neda geeha. Abittu si ededulolari'i edegixxi'en luesiri'i ka tisa ka nu sisi'a tte bela'akanie ri'i ttuha. Ttibanka la'ania bela'akanie ri'i deki teeki odúna ri'i ge iyába nu abí dika ixú benri'iha lhe uxxengaba leri'i ge Tata Do Yebáha lhe. ²Bela'agabakanie ri'i deki teeki gadiri'i inda lhe ixxua nári'i iki ka benne kini dhike Espíritu geeha. Utixxi'agabakanie ri'i deki eyaka benba ka benne chí uttiha lhe anágaba utixxi'agabake ráke: “Ganna chi dia lhuxa ka sá se'eri'i-ni, la'ania uin Tata Do Yebáha elhuxtisi ge iyá tte ka benne.” ³Ri'itu aníba sa tsiatu ule'e chietintu le ganna Tata Do Yebáha aka lebie.

⁴Kumu ka nu chi bedani Tata Do Yebáha lhe'e lastokani lhe chí bedí baakana nu tse beteeha lhe chigaba uxíkana Espíritu geeha lhe, ⁵anágaba nna uyu'ugaba lekani ka tisa

tse geeha lhe chigaba yúkana gasina innabie len nu tsitsi raleeha nu si daa, ⁶ttaka delo nna bedhanlakana neda geeha. Ka nu ben aníha labíru aka eyekikana odaxxukana neda geeha attu libe, kumu kwinaba lakana attisidiba botábakana Xi'in Tata Do Yebáha lo ya kurusiha attu libe lhe anágaba begwegabakane elhittu arlo ka benne lhe. ⁷Kumu ttibanka ttu lo yu ganna satíaba raka iyya loni, tseba lena rutena ge ka nu ribenkana sina loniha. La'ania nna yuha gwa redí baaba nuha nu tse rute Tata Do Yebáha. ⁸Ttaka yu nu re'eyu yetsi lhe xxiti loniha, labí ixú nuha. Chi tteba duna ttu tsaba iru'una nuha nna tsiana lo giha.

⁹Ttaka lebi'i xa betsi to kia, meskiba ratu le aní, lebi'i labí satele luesi nuní kumu gwa yu xeabatu lebi'i gwasaria tsebana le lhe gwankabale nu dika odilá Tata Do Yebáha lhe. ¹⁰Kumu benneha anke nu runi nu dika ixú. De nuha nna labí rixulhanie ge nu tse chi benle lhe anágaba labí rixulhanie tti bete nále len ka benne chi ankake gebie. Tti benle aníha, elha si'i lasi geeha nuha bele'ele nna aníha-ba sa diale ruinle nnanna. ¹¹Ttaka ri'itu raka letu, kua ttu ttule anába sa tsiale uinle, abittu udhanle uinle nu chi ruinle-na; anába uinle axtaliba ki isinle dhile iyá tte nu chi se'ele ribedaleha. ¹²Abittu uinle ge nu a retabini. Gwaluinla tti beni ka benne bexxen leke ge Tata Do Yebáha. Ka benneha labí bedí lireke, gwa uledabake kini uxíke nu chi ra Tata Do Yebáha utebie geke.

Tata Do Yebáha rodha'an tsitsi tisa gebie

¹³⁻¹⁴Tata Do Yebáha tti bodha'an tsitsi tisa gebie len Abraham-ni, la'ania rabie na: “Neti gwalígati aka lenia lu lhe unia kini tsani xxatta ka xi'inlu lhe ka xidholu lhe adíru ka benne si daa lhe.”^r Tti rabie aníha nna la labe bedetti lábie kini bodha'an tsitsi tisa gebie, kumu lanú attu benne ra xxeniru lebie do kini udettie. ¹⁵De nuha nna Abraham-ni labí bedí lirebie, gwa uledabe axtaliba kini uxíe nu chi ra Tata Do Yebáha utebie gebie.

¹⁶Kumu ka benne se'le yiesi lo yu-ni tti rugweke tisa deki uinke ttu bixa, teeki rudettike lá ttu benne ra xxeniru

^r 6:13-14 Génesis 22:16-17

lebie. Aníha kini gatta lidhaka tisa rugwekeha. Aníha nna labí tee ro'oke bixa innáke. ¹⁷Laxkala Tata Do Yebáha teeki bedetti lábíe kini bodha'an tsitsie tisa unneeha. Aníha benie kini bele'e deki ka benne gwadíbake nu chi rabie dhikeha, benneha niru latti labí runnitti tisa gebie. ¹⁸Kumu labí ruin lebie, gwa ruinbe nu chi rabie unie. Laxkala tti bodha'an tsitsi tisa geeha lhe tti bedetti lábíeha lhe, ixpaba ka nuha begwekana lidhaka nu chi reeha. De nuha nna ri'i ka benne chi ubigari'i kwe'ebie kini edíe ri'i, ruxxen tsitsiba leri'i deki gwadíbari'i nu ribedari'i dhiri'iha. ¹⁹Kumu de gwa ruxxenba leri'i ge Tata Do Yebáha, de nuha nna tsitsiba se'eri'i lo neda geeha. Nu ruxxen leri'i geeha ankana attiba ancla ge ttu barcu. Ancla ge barcuha tsitsiba riyadana lhi'u yu kini abittu rugwelhana ritá barcuha. Aníha-gaba ri'i tsitsiba ruxxen leri'i ge benne doe daka kwe'e lariha, delába lari nu daa lhe'e yotu do yebáha. ²⁰Kwe'e lariha uta'a Jesús-ni udhalie neda geri'i. Aníha nna bisine uke bixxudi do ttu dia lii, ttiba luesi bixxudi uka Melquisedec-ni.

Xxeniba uná le Melquisedec-ni

7 ¹Melquisedec-ni uke nu rinnabia ge lhe'esi Salem lhe anágaba ukagabe bixxudi ge Tata Do Yebaa benne ra xxeni leeha. Melquisedec-ni nuha birie gwalede Abraham-ni tti dedána iki de tti chi udaana lo ka nu rinnabia bitilha lennaha. Nianna unnaba Melquisedec-ni len Tata Do Yebáha kini aka lenie Abraham-ni. ²Abraham-ni nna begwena Melquisedec-ni tsii por ciento iki iyá nu utuana ge ka nu bitilha lennaha. Melquisedec dienna innána “Nu rinnabia runi nu dika ixú”, lhe anágaba de uke nu rinnabia ge Salem, de nuha nna uttagaba lábíe “Nu rinnabia ruse'ena ka benne xen su lasi.” ³Melquisedec-ni labí rigixxi'a nuxa uka xxudie lhe ixne lhe, nigaba a rigixxi'a nuxa uka ka benneola gebie lhe. Anágaba labí yuri'i nukaxa ulie lhe si uttie lhe. Ankabe bixxudi do ttu dia lii attiba Xi'in Tata Do Yebáha.

⁴¡Gwaluyúruqa! ¡Aníli xxeni uná le Melquisedec-ni! Axtaba tata geri'i Abraham-ni begwebie benneha tsii por ciento iki nu utuabie ge ka nu bitilha lenieha. ⁵Gwalí galá ka nu datiakana Leví-ni, delába ka nu rakakana bixxudi, ka nuha lo bia bennabi bodha'an Moisés-ni, niha chi ga'anna ra deki

teeki dhíkana tsii por ciento ge lena rexú lo ka yu ge adí ka nu Israel-ni. Meskiba raka betsi to gekani ka nu Israel-ni, lhe meskiba iyábakana datiakana Abraham-ni, meskiba aníha nna teekiba dhíkana nu rexú lo ka yu ge adí ka nu Israel-ni. ⁶Ttaka Melquisedec-ni, meskiba abittu datiabie Leví-ni nna uxígabe tsii por ciento nu bete Abraham-ni nna unnabe kini aka len Tata Do Yebáha Abraham-ni. Abraham-ni nuha ra Tata Do Yebáha na ugwebie na elha tse. ⁷Lebi'i gwa yúbale, nu ra xxeniru leniha, lana nuha innabana kini aka len Tata Do Yebáha nu abittu tte ra xxeni leniha. ⁸Gwalí galá ka nu datiakana Leví-ni, delába ka nu ridíkana tsii por ciento, nu re elhutti gebani anka ka nuha. Ttaka Melquisedec-ni, lo ka yetsi ge Tata Do Yebáha rigixxi'a ge benneha ra deki sa do benbe. ⁹Laxkala gwa innári'i deki ka nu datiakana Leví-ni, delába ka nu ridíkana tsii por ciento, ka nuha, kumu de raka xuttokani Abraham-ni, de nuha nna tti utixa benneha tsii por ciento, ttisidiba iyágaba lakana nuha utixakana tsii por ciento. ¹⁰Kumu la'ania lhe'e reni gebe sa yu'ukana, labí chi ulikana atti biria Melquisedec-ni gwalede Abraham-ni.

Jesús-ni anke bixxudi ttiba luesi bixxudi uka Melquisedec-ni

¹¹Kumu ka bixxudi ka nu datiakana Leví-ni lasi nábakani bodha'an Tata Do Yebáha bia bennabi begwebie ka benne Israel-ni. Laxkala ganna ttixka ka bixxudi datiakana Leví-ni, gwa udaabakana bocharikana ka tulha ruin ka benne, la'ania nna ukare'aba luesi bixxudi uka Aarón-ni use'e ganna ttixka. La'ania nna abittula uka doelha bisia attu bixxudi subi, delába luesi bixxudi uka Melquisedec-ni. ¹²Kumu ttixka esea attu loo ka bixxudi, la'ania nna teekigaba esea bia bennabiha ganna ttixka. ¹³Laxkala lo ka yetsi ge Tata Do Yebáha, niha rigixxi'a ge benne ake attu loo bixxudi, delába rigixxi'a ge Jesús benne anke Xxanari'iha. Benneha labí datiabie Leví-ni, sinuki attu benne subila datiabie nna ka benne datiake benne subiha, ni ttú ka benneha labí chi benke sina lhe'e yotu ge Tata Do Yebáha. ¹⁴Kumu gwa yúbari'i deki Jesús-ni, labie Judába datiabie. Ka benne datiake Judá-ni nna labí ra Moisés-ni deki aka ka benneha bixxudi.

¹⁵Nnanna lhxixa rárula chi rite denri'i ge nuní, kumu de chi bisia attu loo bixxudi ttiba luesi bixxudi uka

Melquisedec-ni. ¹⁶Benne bisiaha bisine uke bixxudi, labí de ra lo bia bennabiha teeki datiabie Leví-ni, sinuki uke bixxudi de anke ttu benne doe ttu dia lii. ¹⁷Kumu lo ka yetsi ge Tata Do Yebáha dia ra:

Lu satíaba ankalu bixxudi,
ttiba luesi bixxudi uka Melquisedec-ni.^s

¹⁸Aníha uka nna ugwadi gaa nu ra lo bia bennabi tee ttuha de labíru bixú nu rana, ¹⁹kumu de abittu udaana ocharina ri'i arlo Tata Do Yebáha. De nuha nna chi biyali ttu neda tseru geri'i kini nnanna xxen su lasiba ibigari'i arlo Tata Do Yebáha.

²⁰⁻²¹Kumu adí ka bixxudi-na sun tteba aná redí ladikani, labí rakakana bixxudi kumu de Tata Do Yebáha rodha'ane tisa innábie deki akakana bixxudi. Ttaka Jesús-ni, kwinaga Tata Do Yebáha bodha'ane ree deki ake bixxudi. Ukaba attiba ra benne unne lo ka yetsi geeha, tti ree:

Tata Xisiha chi begwebie tisa ree:
“Lu satíaba akalu bixxudi
ttiba luesi bixxudi uka Melquisedec-ni.”^t

Tti ree aníha tsaba unnebie, labí botsea tisa gebie.

²²De nuha nna Jesús-ni runna liibie deki tisa nu bodha'an tsitsi Tata Do Yebáha lenri'i, tisaha nuha anka tseru attichula bia bennabi bodha'ane len Moisés-ni.

²³Adí ka bixxudiha, ixebakana uka kumu risiaba rattibakana, de nuha nna labí uka tse'ekana ttu dia lii, teeba ki beseakana. ²⁴Ttaka Jesús-ni, kumu de satíaba anka banie, de nuha nna satíagaba anke bixxudi. ²⁵Laxkala gwakaba ge Jesús-ni odilábie ka benne ttu dia lii, delába ka benne, de ria leke bie nna chi ribigake kwe'e Tata Do Yebáha, kumu de satíaba doe rinnabe geke arlo Tata Do Yebáha.

²⁶Kumu luesi bixxudi xeni-ni riyasinri'i. Benne-ni chi biriesie kini ake ge Tata Do Yebáha lhe chi anke nari xú, lhe abittu tulha gebie tee lhe. Anágaba nna abittu runie luesi nu satsa runi ka nu ruin tulha. Labie ra xxeniru lebie doe yebáha. ²⁷Lapie labí runie tti ruin adí ka bixxudi xeniha. Ka nuha raka doelha ruttikana ka nimala ttu ttu sá kini rutekana úna lo bekú ge Tata Do Yebáha, kumu ka nuha lade'axa rutekana

^s 7:17 Salmo 110:4

^t 7:20-21 Salmo 110:4

úna nu anka gekani kini rigixakana ge ka tulha gekani, iki deliba nuha nna tti rugwekana Tata Do Yebáha úna nu rute adí ka benne. Ttaka Jesús-ni suna ttu libeba bete kwina elha nabani gebie kini uttie nna ttu tsaba utixe ge ka tulha ruin ka benne. ²⁸Kumu bia bennabi bodha'an Moisés-ni, lo nuha ra: “Ka benne re elhutti geke yiesi lo yu-niba ese'e kini akake bixxudi xeni.” Ttaka iki de chi bete Tata Do Yebáha bia bennabiha, nianna tti bodha'ane tisa ree deki Xi'inieha nuha ake bixxudi xeni ttu dia lii kumu de gwa benbe iyába nu chi ga'anna unie.

Jesús-ni anke bixxudi xeni geri'i

8 ¹Laxkala nnanna, delo iyá nu datu rigixxi'atu-ni, nu rakarula doelha unale deki chi do ttu bixxudi xeni geri'i. Ge benneha nuní rigixxi'atu. Labie doe yebáha daka ná ben ge Tata Do Yebaa benne ra xxeni leeha. ²Benne anke bixxudiha, benneha nuha runie sina lhe'e nu anka gwalíga yotu do yebáha, delába yotu nu bedo Tata Do Yebáha; labí yotu nu bedo ka benne se'e yiesi lo yu-ni.

³Kumu iyába ka nu rakakana bixxudi xeni chiba ga'anna ka nuná kini utekana úna lhe ka nimala ruttikana kini uttekana ka nuha lo bekú ge Tata Do Yebáha. De nuha nna Jesús-ni tegaba ki utebie úna. ⁴Ganna ttixka sa dobe yiesi lo yu-ni, la'ania nna labí aka gebie ake bixxudi, kumu gwa se'eba ka bixxudi yiesi lo yu-ni ka nu rutekana úna len Tata Do Yebáha. Ka nuha ruinbakana attiba chi ga'anna lo bia bennabi bodha'ane len Moisés-ni. ⁵Ka bixxudiha ruinbakana sina lhe'e yotu do yiesi lo yu-ni. Yotu-ni ankana ttiba lixxína yotu nu do yebáha. Kumu tti bedo Moisés-ni yotu do yiesi lo yu-ni, la'ania ra Tata Do Yebáha na: “Biyúxa, iyába nu uinlu, uinlu na atti tteba bela'ania lu iki i'iyaha.”^u ⁶Ttaka Jesús-ni nnanna tserula anka sina nu ga'anna unie tti nu runi adí ka bixxudi kumu labie ribea lobie ge attu tisa tseru, delába tisa nu bodha'an Tata Do Yebáha len ka benne, kumu bodha'ane ree deki utebie ttu nu anka tseru geri'i.

⁷Kumu ganna ttixka tisa nu bodha'an Tata Do Yebáha len ka nu Israel-ni sisi'a tteha, ganna ttixka tisaha abittuba bi

^u 8:5 Éxodo 25:40

biyasa geni, la'ania nna labíru uka doelha bodha'ane attu tisa subi. ⁸Ttaka kumu de biyasaba ge tisaha, de nuha nna unnebie ree:

Isia sá odha'anaa attu tisa kubi
 len ka benne datiake Israel-ni
 lhe len ka benne datiake Judá-ni lhe,
⁹labí odha'anaa luesi tisa bodha'anaa len ka xuttokaniha
 tti bodaxxua nákani bebeaya kana lo ná ka nu
 Egipto-ni.
 Ttaka de abittu bedokana tisa ge nu xpeya kanaha,
 de nuha nna bedhába ikia kana.
¹⁰⁻¹²Rágaba Tata Xisiha: Isia sá unia kini eya'an ka tisa
 kia-ni lhe'e ikikani
 lhe unia kini tsia ka tisa-ni lhe'e lastokani lhe.
 Neti akaa Diosi gekani
 lakana nna akakana benne kia.
 La'ania nna ni ttú benne labíru teeki ule'enie ka
 betsieha lhe ka benne lhe'esi geeha lhe;
 labíru raka doelha gabie ka benneha: “Lebi'i teeki
 uinbiale Tata Xisiha”,
 kumu iyábake chiba uinbiake neti la'ania
 desdeba ka nuto xka'a axtaba ka benne xeni.
 Neti gwadíbaa elha xen lasi ge nu satsa ruin ka
 benneha
 lhe ttu tsaba labíru odhú lasia ge ka tulha geke lhe.
 Isia sá, nuní tisa odha'an tsitsia len ka nu Israel-ni, ra
 Tata Xisiha. v

¹³Tata Xisiha tti rabie odha'ane attu tisa kubi, la'ania ruinbe deki tisa nu chi tee ttuha labíru ixúna, kumu ttu tisa nu chi anka yaxxu, chi tteba duna itua nuha.

**Ka úna lhe ka nimala ka nu bete ka benne ttuha
 labí udaakana ocharikana ka tulha ruinkeha**

9 ¹Tisa nu lade'a tte bodha'an Tata Do Yebáha, tisaha nuha rigixxi'ana ge yotu do yiesi lo yu-ni lhe rigixxi'agabana gasina teeki uin ka benne le'a gebie lhe'e nuha. ²Lagwi lhe'e yotuha daa ttu lari kini nuha rilha'ana lhe'e yotuha, ruinna

lhe'eni chupa lisia. Lhe'e nu do lade'a tteha, niha du ttu candeleru lhe dúgaba mexa sia ka yettaxtila loni, delába ka yettaxtila ka nu chi biriesike kini akake ge Tata Do Yebáha. Ata se'e ka nuha, niha tee láni Ata Anka Le'a. ³Kwe'e laria nna dedhanka attu lisia. Niha dedetee láni Ata Ttu Ttíruga Anka Le'a. ⁴Lhe'e nuha daa ttu bekú ankana taga'a ge oru. Lo bekúha rite yalaha. Niha-gaba tee i'ina nu tee láni I'ina Ata Yu'u Ka Tisa Bodha'an Tata Do Yebáha. Itúba i'inaha nukuna oru. Lhe'e i'inaha yu'u ttu yedhu to ankana taga'a ge oru. Lhe'e yedhu toha yu'u nu tee láni maná. Lhe'e i'inaha-gaba yu'u yaga nu uxeni Aarón-ni, delába yaga nu be'eyu lhaga latiniha, lhe anágaba, lhe'e i'inaha-gaba yu'u ka íyya bata ka nu dia ka tisa bodha'an Tata Do Yebáha lokani. ⁵Iki i'inaha nna sia chupa ka nu sia xxilakani. Ka nuha tee lákani querubín. Lakana runna liikana deki niha do Tata Do Yebáha. Len xxilakaniha rugukukana breta yaya ro'o i'inaha. Lo breta yaya ro'o i'inaha, niha nuha rixú elha xen lasi ge ka tulha ruin ka benne. Ge iyá nuní labí raka doelha kua su kixxi'ania le geni nnanna.

⁶Tti chi se'e tse iyá ka nuní lhe'e yotuha, nianna ka bixxudiha satíaba ra'akana lhe'e nu do lade'a tteha, kini ruinkana iyába sina nu daa lokani uinkana. ⁷Ttaka lhe'e attu lisiaha nna sunruba bixxudi xeniha gwa ra'ana niha ttu libe lhe'e ttu ida. Aná nna laa kwenta ankagana ra'ana, teeki chena reni ge ka nimala kini rutena nuha len Tata Do Yebáha. Aníha ruinna kini rigixana ge ka tulha geni lhe rigixagabana ge ka tulha ruin adí ka benne lhe, delába tulha nu labí rite dákane tti ruinke na. ⁸Iyá nu raka lhe'e yotuha rixúna kini ruin Espíritu ge Tata Do Yebáha ki rite denri'i deki lhe'e ttu lisia Ata Anka Le'aha, laka sa dona, labí chi yali lo neda geri'i kini isinri'i ga'ari'i lhi'u lhe'e Ata Ttu Ttíruga Anka Le'aha. ⁹Iyá nuní ruinna kini rite denri'i deki nnanna ka benne ruteke ka úna lhe ka nimala ruttike kini ridí Tata Do Yebáha, labí akakanie deki ka úna rutekeha gwalíga ocharikana ke ge ka tulha ruinke. ¹⁰Kumu iyába nu rutekeha, sun tteruba ge nu rori'i lhe ge nu ri'iyari'i, lhe ge gasina ki eyariri'i arlo Tata Do Yebáha, sun tteruba ge ka nuha rixúna. Iyá nuní sun tteruba ge nu anka ge lo lia rixúna, axtaliba ganna chi okubi Tata Do Yebáha iyá tte nu se'e.

Cristuha tti uta'abie yebáha, kwinaga reni geeha nuha betebie

¹¹Ttaka nnanna chi bisia Cristuha nna anke bixxudi xeni. Labie chebie nu tse dhirri'i nu si daa. Benneha anke bixxudi ge yotu tseru lhe itá súru lhe, labí anke bixxudi ge yotu nu bedo ka benne, delába labí yotu nu anka ge yiesi lo yu-ni ¹²lhe anágaba laa uta'age lhi'u lhe'e yotu Ata Ttu Ttíruga Anka Le'aha chebie reni ge ka chiva to lhe ge ka gwirri to lhe, sinuki uta'abie niha kini betebie kwinaga reni geeha. Aná nna suna ttu libeba lhe tsaba uta'abie kini bodilábie ri'i ttu dia lii lo ka tulha ruinri'i. ¹³Kumu ki ganna reni ge ka ku'unaha lhe ge ka chivaha lhe, anágaba lhe ki ganna tee ge ka vaca to ka nu rite lo bekú ge Tata Do Yebáha, ki ganna teehe lhe reniha ridhedhikana iki ka benne ankake tsiga arlo Tata Do Yebáha, ganna ka nuha gwa ridaakana rocharikana ke, ¹⁴adírula tse ochari reni belali Cristuha. Kumu Espíritu benne doe ttu dia liiha, benneha gwa ukaba lenie Cristuha. De nuha nna bedá le Cristuha betebie elha nabani geeha len Tata Do Yebáha. Lee nuha abittu tsiga anke nna uttie kini utixe geri'i, kini anáchu nna chi yu xeari'i deki chiba bocharie ri'i ge ka tulha abittu ixú ruinri'iha. Bocharie ri'i kini aka geri'i uinri'i le'a ge Tata Do Yebaa benne anka baniha.

¹⁵Laxkala Cristuha nuha due lagwi geri'i len Tata Do Yebáha kini ribea loe ge tisa kubi bodha'an Tata Do Yebáha lenri'i. Cristuha nuha uttie kini bodilábie ri'i lo nu satsa ruinri'i tti sa se'eri'i xani'a tisa nu bodha'an Tata Do Yebáha sisi'a tteha, kini anáchu nnanna ka benne chi uxie ke lo neda geeha, gwakaba geke dhike ttu dia lii nu chi rabie utebie geke. ¹⁶Kumu ttibanka ttu benne ttixka runie yetsi kini rodha'ane ka xi'inie nu tee gebie, gattiliba benneha, la'anialiba nna chi dhulo yetsiha ixúna. ¹⁷Kumu ganna ttixka sa do benbe, la'ania nna labí lidhaka yetsiha chi gatta. Axtaliba ganna chi uttieha, la'anialiba nna chi ixú nu ra lo nuha. ¹⁸Laxkala atti sisi'a tte bodha'an Tata Do Yebáha tisa len ka benne Israel-ni, la'ania teeki utti ttu nimala to kini nuha betena reni geni, kini reniha nna begwena lidhaka tisaha. ¹⁹Kumu la'ania iki de chi beyaka belaba Moisés-ni arlo ka benne iyá nu ra lo bia bennabi bodha'an Tata Do Yebáha, nianna tti bedaxxuna ttu ti'a itsa xiná nna ttu xxia lhaga nu tee lání hisopo. Nianna uxjudina

iki ka nuha lhe'e reni ge ka gwirriha lhe ge ka chivaha lhe. Reniha chi chixxina inda. Nianna bedhedhina reniha iki libru ata dia ka bia bennabiha lhe bedhedhigabana nuha iki iyá ka benne tupa niha lhe. ²⁰Nianna tti rana: “Reni-ni rugwena lidhaka tisa nu bodha'an Tata Do Yebáha len lebi'i kini lebi'i udole tisa ge nu rabie.”^w ²¹Aníha-gaba benna bododhedhigabana reniha iki yotuha lhe iki iyá ka lo irsina ka nu rixú lhe'e yotuha lhe. ²²Kumu lo bia bennabiha chi ga'anna ra deki reniha ixeba nu ocharina, kumu ganna abittuba reni ilali, la'ania nna labí dhi Tata Do Yebáha elha xen lasi geri'i.

²³De nuha nna yotu do yiesi lo yu-ni lhe iyá tte nu se'e lhe'eni lhe ankabakana attiba lixxína yotu do yebáha. Ka nu se'e lhe'e yotu do yiesi lo yu-ni teeki beyarikana len reni ge ka nimalaha, ttaka ka nu se'e kwinaga yebáha teeki eyari ka nuha len attu reni tseru. ²⁴Kumu Cristuha labí lhe'e yotu nu ben ka benne se'e yiesi lo yu-ni nuha uta'abie. Kumu yotu nu do yiesi lo yu-ni sunruba rixúna kini yuri'i gasina anka yotu do yebáha. Labí uta'abie lhe'e yotu nu ben ka benne, sinuki kwinaga yebáha nuha uta'abie. Niha nuha doe nnanna rinnabe geri'i arlo Tata Do Yebáha. ²⁵Anágaba nna laa uta'age yebáha kini utebie reni geeha ixé libe. Laa benge tti runi bixxudi xeniha. Nuha daa idaba ra'ana lhi'u lhe'e yotuha Ata Ttu Ttíruga Anka Le'aha, richena reni ge nu subi. ²⁶Kumu ganna ttixka luesi nu ruin bixxudi xeniha-gaba ruin Cristuha, la'ania nna attili ure yiesi lo yu-niha, la'aniali chi uduloe rattie ixé libe ganna ttixka, ttaka labí runie aníha. Benneha nnanna chiliba daluxa ka sá se'eri'i-ni nna ulea lobie. Aná nna suna ttu libeba uttie betebie elha nabani gebie kini ttu tsaba utuabie yua kwe'eri'i ge ka tulha ruinri'i. ²⁷Anágaba, attigabari'i ka benne se'eri'i yiesi lo yu-ni, chiba ga'anna deki suna ttu libeba gattiri'i nna iki de nuha nna tti uin Tata Do Yebáha elhuxtisi geri'i, ²⁸aníha-gaba nuha Cristuha, suna ttu libeba uttie kini betebie elha nabani gebie kini utuabie yua kwe'e ixeba ka benne ge ka tulha ruinke, iki deliba nuha nna atti esiabie yiesi lo yu-ni attu libe. Ttaka labíru esiabie kini kixe ge ka tulha geri'i, sinuki esialee kini odilábie ka benne se'eke ubede.

^w 9:20 Éxodo 24:8

Cristuha suna ttu libeba uttie kini utixe ge ka tulha ruinri'i

10 ¹Kumu lo bia bennabi bodha'an Moisés-ni labí rinne loni ge ka nu tse edí baari'i nu si daa, sinuki sunruba ge lixxína ka nuha rinne loni. De nuha nna bia bennabiha labí dhaana ocharina ka benne chi ribigake len Tata Do Yebáha, meskiba abittu rudú siike ttu ttu idaba ruttike ka nimala ruteke úna ge Tata Do Yebáha. ²Kumu gannala ttixka gwa ridaaba bia bennabiha tsaba rocharina ka benne ruteke ka únaha, la'ania nna abitturula akakanie deki sa nujabake yua ge nu ruinkeha, anágaba nna chigaba bedú siike ruteke ka nimalaha ganna ttixka. ³Ttaka rutse'e loona, sunruba rixú úna rutekeha kini ttu ttu idaba rodhúna leke ge ka tulha ruinkeha. ⁴Kumu reni ge ka ku'unaha lhe reni ge ka chivaha lhe labí ridaa nuha kuana yua kwe'e ka benne ge ka tulha ruinke.

⁵Laxkala tti bisia Cristuha yiesi lo yu-ni, la'ania unnebie rabie Tata Do Yebáha:

Lu labí uyu'u lelu ka úna lhe ka nimala lhe, delába ka nu bettikana betekana geluha,
ttaka neti chi betelu bela latia-ni kini gattia nna utea na lenlu.

⁶Nigaba labí uyu'u lelu adí ka úna ka nu bettekana lo bekú geluha
kini ka nuha nna utixakana ge ka tulha ruinkanaha.

⁷Nianna tti unnea ria: “Niiba dua xa Tata Do Yebáha kia, kini unia nu redá lelu aka.

Uinbaa attiba chi ra lo ka yetsi gelu-na.”^x

⁸Cristuha lade'axa udulobie ree deki labí uyu'u le Tata Do Yebáha ka úna lhe ka nimala ka nu bettikana betekana gebie. Nigaba a uyu'u lebie adíru ka úna ka nu bettekana lo bekú geeha kini ka nuha nna utixakana ge ka tulha ruinkana, meskiba lo bia bennabiha chi rigixxi'a deki teeki utekana ka únaha. ⁹Nianna tti redenee: “Niiba dua xa Tata Do Yebaa, kini unia nu redá lelu aka.” Debá la'ania utuabie labíru ruttike ka nimala kini uteke kana úna gebie; nnanna Cristuha-ba chi anke ttiba ttu úna kubi de uttie kini utixe geri'i. ¹⁰De nuha nna Tata Do Yebáha chiba

^x 10:5-7 Salmo 40:6-8

ulesie ri'i kini akari'i gebie kumu de ben Jesucristuha nu redá lebie. Benbe nu uka le Tata Do Yebáha tti betebie elha nabani geeha kini uttie suna ttu libeba lhe anágaba satíaba rixú nu benieha lhe.

¹¹Gwalí galá iyába ka bixxudi-na ttu ttu sába rise'ekana ruinkana sina nu daa lokani uinkana. Satíaba rutekana úna la luesi ka nimala ruttikana ttu ttu sá, la luesi ka nuha-ba ruttikana, ttaka ka nimala ka nu ruttikanaha, ni tsa labí ridaa ka nuha kuakana yua kwe'e ka benne ge ka tulha ruinke. ¹²Ttaka Cristuha suna ttu libeba betebie elha nabani gebie kini uttie lhe anágaba nna ttu tsaba utixe ge ka tulha geri'i. Iki de nuha nna udoe daka ná ben ge Tata Do Yebáha. ¹³Debá la'ania nna chi doe ubeda axtaliba ganna chi uin Tata Do Yebáha kini uleabie iki ka nu abittu raka uyúkane. ¹⁴Kumu suna ttu libeba betebie elha nabani gebie kini uttie bocharie ttu dia lii ka benne kini ka benneha nna akake ge Tata Do Yebáha. ¹⁵Anágaba nna Espíritu ge Tata Do Yebáha rigixxi'agabanie ri'i ge nuní, tti unnebie ree:

¹⁶Aní ra Tata Xisiha: Isia sá, nuní tisa odha'an tsitsia len ka benne kia.

Unia kini tsia ka tisa kia-ni lhe'e lastoke
lhe unia kini eya'ankana lhe'e ikike lhe.ʸ

¹⁷Nianna unnerue ree:

Tsaba labíru odhú lasia ge ka tulha ruinke,
nigaba ge nu satsa ruinke lhe.ʒ

¹⁸Laxkala ganna chi uxí Tata Do Yebáha elha xen lasi ge ka benne, la'ania nna labíru raka doelha uttike ka nimala uteke úna, kini kixake ge ka tulha ruinke.

Bittu udhanri'i a uxxen leri'i ge Tata Do Yebáha

¹⁹Laxkala xa betsi to, de reni belali Jesucristuha, de nuha nna lanúru nu usunana, chiba yali lo neda geri'i kini ga'ari'i lhe'e yotu do yebáha Ata Ttu Ttíruga Anka Le'aha. ²⁰Lo neda kubiha lhe lo neda anka baniha lhe, niha nuha tsiari'i. Nedaha nuha udhali Jesucristuha tti utebie lhe'e lari nu daa lhe'e yotuha kini bisine Ata Ttu Ttíruga Anka Le'aha. Nedaha nuha

ʸ 10:16 Jeremías 31:33

ʒ 10:17 Jeremías 31:34

udhalie tti betebie elha nabani gebie kini uttie kwenta geri'i. **21**Anágaba nna labie nuha chi anke bixxudi xeni geri'i, due arlo ka benne chi ankake ge Tata Do Yebáha. **22**De nuha nna itú iki itú leri'i ibigari'i len Tata Do Yebáha kumu de chi ria tsitsi leri'i gebie lhe anágaba kumu de abitturu nujari'i yua ge ka tulha ruinri'i lhe de chi se'eri'i ankari'i nari xú ttiba ttu nu chi beyari latini len inda tse, aníha-ba chi ankari'i. **23**Laxkala tsitsi tse'eri'i, abittu udhanri'i a uxxen leri'i ge nu ute Tata Do Yebáha geri'i, kumu benneha labí runnitti tisa gebie, gwa rutebe nu chi rabie utebie. **24**Anágaba nna uinri'i doelha udú itta le luesiri'i kini akin ge luesiri'i lhe kini uinri'i nu anka tse lhe. **25**Lhe anágaba nna abittu udhanri'i a ituparuri'i ulhari'i ge Tata Do Yebáha tti ruin adí ka benne, sinuki nu uinlari'i udú ittarula le luesiri'i de chi rilenri'i chiba dabiga sá esia Jesucristuha.

26Kumu ganna ttixka ri'i, iki de chi ugía leri'i ka tisa ge Tata Do Yebáha, delába ka tisa rigixxi'ake ge nu anka gwalí, nianna ganna ttixka elhaxka le gebari'i sa uinri'i tulha, la'anialigaba nna labíru aka uteri'i ttu úna kini nuha kuana yua kwe'eri'i ge ka tulha ruinri'i. **27**A sunruba tse'eri'i len elha rasi tsitsi kwedari'i elha disa nu ute Tata Do Yebáha geri'i lhe tse'eri'i ubeda ganna chi isia sá tuttíru utse'e loo belha ge giha ka nu abittu raka uyúkane. **28**Ganna ttu benne rigu'u ni'abie abittu runie nu ra lo bia bennabi bodha'an Moisés-ni, nianna ganna ttixka se'e chupa o tsunna ka benne rusiAKE ikie deki gwalí bilákanie benie ttu bixa nu satsa, la'ania nna labí lhaa benneha, teeba ki gatti benneha. **29**Nianna, ¿bí rakine? ¿Laaba ganna adírula satsa sate ka nu ku'u ni'akani Xi'in Tata Do Yebáha lhe ganna ttixka innákana deki labí rixú reni belalie tti uttieha, delába reni nu bodha'an tsitsina tisa nu unne Tata Do Yebáha lhe bixúna kini bocharina ka tulha gekani lhe? Anágaba nna adírula satekana ganna kuakana bala'ana ge Espírituha, delába benne gwa raka lenie kanaha. **30**Kumu ri'i gwankabiabinri'i benne ree: “Netiba ralhaa ugwea ka benne elha disa; netiba ugweake nu ralhake dhike.”^a Lhe anágaba nna attu lisia lo ka yetsi ge Tata Do Yebáha redenágaba: “Tata Xisiha-ba unie elhuxtisi ge ka benne

^a 10:30 Deuteronomio 32:35

gebie.”^b ³¹Gwaluyúruḡa. ꞑYalhá satsa nuná ganna dhiri'i elha disa nu ute Tata Do Yebaa benne anka baníha!

³²Gwalodhú lele ge nu gwatele ttuha atti si bedaxxubale tisa ge Tata Do Yebáha. La'ania gwa betto bechíabale lo elha disa tsitsi gwateleha. ³³Gwadú belisa xxattakana le lhe uyakana le lo benne lhe. Anágaba nna gwadú bete nále len ka benne gwateke luesi nu gwateleha, ³⁴lhe gwatuagaba lele ka benne uttake lisiyya la'ania lhe axtala redeakinle tti utuakana nu tee geleha lhe, kumu de chiba yule deki tserula anka nu ribedale dhile nu si daa lhe ruchiana isá lhe. ³⁵De nuha nna abittu udhanle a uxxenru lele ge Tata Do Yebáha, kumu ganna guxxenba lele gebie, la'ania nna gwa ralhabale dhile nu tseru. ³⁶Bittu edí lirele, sinuki gwaludola lele gwaluin nu raka le Tata Do Yebáha uinle, kini aníha nna gwadíbale nu chi rabie utebie gele. ³⁷Kumu Tata Do Yebáha ree:

Chi teeba dabigana esia benne chi ga'anna esiaha;
labíru isá riyasa esia benneha.

³⁸Ttaka benne runie nu dika ixúha,
de tsiaba le benneha neti,
de nuha-ba nna gwaka benba benneha arloa.
Ttaka ganna eyadi gaabie lo neda kia,
la'anialigaba nna labíru dho tse lania benneha.^c

³⁹Ka nu reyadi gaakana lo neda ge Tata Do Yebáha, tsiabakana ata tse'e lookana. Ttaka ri'i labí ankari'i luesi ka nu reyadi gaakana lo neda geeha, ri'i ankalari'i ka nu lhaari'i kumu de ria leríe.

Ka benne use'e itú ttuha gwa bexxenba leke ge Tata Do Yebáha

11 ¹Nianna, ꞑbí dienri'i tti rari'i: “Neti gwa ruxxenba lasia ge Tata Do Yebáha”? Laaba ganna dienri'i innári'i deki chiba yu xeabari'i deki gwadíbari'i nu se'eri'i ribedari'iha, meskiba labí chi rilenri'i nu dhiri'iha. ²Laxkala ka benneola geri'iha, de gwa bexxenba leke ge Tata Do Yebáha, de nuha nna gwa uyu'uba lebie nu benke.

³Anágaba ri'i, de gwa ruxxengaba leri'i gebie, de nuha nna chi yuri'i deki yiesi lo yu-ni lhe yebáha lhe, len tisa nu unne

^b 10:30 Deuteronomio 32:36

^c 10:37-38 Habacuc 2:3-4

Tata Do Yebáha-ba ukakana. Labí bixúnie nu rilenri'i lhe nu riganri'i lhe, kini benie kana.

⁴Abel-ni, de gwa bexxenba leni ge Tata Do Yebáha, de nuha nna begwene ttu úna tseru tti úna bete Caín-ni. Aníha uka nna tti uxí Tata Do Yebáha úna nu bete Abel-ni, la'ania rabie na deki lana ankana ttu benne runi nu dika ixú. Laxkala nnanna meskiba chi uttina, ttaka kumu de gwa bexxen tsitsiba leni ge Tata Do Yebáha, de nuha nna beya'anba nu tse bennaha, kini ri'i nna ulanniri'i nu bennaha nna uxxen tsitsigaba leri'i gebie.

⁵Enoc-ni, de gwa bexxenba leni ge Tata Do Yebáha, de nuha nna labí uttina, deche benba Tata Do Yebáha na, laxkala lanúruna besela. Atti sa dona yiesi lo yu-niha nna ra ka benne: “Enoc-ni gwa ruimbana nu ru'u le Tata Do Yebáha.”

⁶Ttaka ri'i ganna abíba uxxen leri'i ge Tata Do Yebáha, la'ania nna labí dhaari'i uinri'i nu ru'u lebie. Kumu ttu benne ganna ibige len Tata Do Yebáha, teeki tsia lebie deki gwalíba do benneha lhe anágaba nna tsiagaba lebie deki guteba benneha nu dhi ka benne gilake bie.

⁷Noé-ni, de gwa bexxenba leni ge nu ra Tata Do Yebáha, de nuha nna tti rabie na deki aka ttu nu aka, meskiba labí chi rilenna bixa nuha aka la'ania, lana nna gwa bedoba nagani nna ben ttebana barcuha, kini aníha nna bodilána ka benne geni se'e lhe'e lisiniha. Laxkala de gwa ugíaba leni nu ra Tata Do Yebáha, de gwa ugía leniha nna benna kini biginni iyá ka benne abittu ugía lekeha. Aníha uka nna utua Tata Do Yebáha yua kwe'e Noé-ni ge nu ruinnaha kumu de gwa ugíaba leni gebie.

⁸Anágaba Abraham-ni, de gwa bexxenba leni ge Tata Do Yebáha, de nuha nna tti uxie naha nna gwa bedobana tisa gebie, nianna biria ttebana diana ata dhina lo yu nu ugwe Tata Do Yebáha na. Biriabana diana, nigaba a yuna gaxa isinna. ⁹De bexxen leni ge nu ra Tata Do Yebáha, de nuha nna meskiba chi ga'anna dhina yu nu ugwebie naha, ttaka lana nna ttiba ttu nu dittu udona lo yuha. Udonu lhe'e yo'o lari ttigaba udo Isaac-ni lhe Jacob-ni lhe, kumu anágaba ka nuha selagabakana dhíkana yu nu chi ra Tata Do Yebáha utebie gekani. ¹⁰Abraham-ni labí ben geni yuha, kumu de ribedana dhona lhe'e ttu yiesi re tsitsi, delába dhona lhe'e yiesi re yebáha nu biria iki Tata Do Yebáha benie.

¹¹Anágaba de bexxen leni ge Tata Do Yebáha, de nuha nna meskiba chi ankana benneola lhe anágaba nuila geni Sara-ni labí aka uja xi'in nuha, ttaka Abraham-ni, de gwa ugíaba leni deki Tata Do Yebáha gwinbe nu chi rabie naha, aníoka nna benie kini bisia ttu xi'inni. ¹²Laxkala meskiba chi ankana tuttíru tatuxtoo to nna si bisiala ttu xi'inni. Xi'inniha nna ugwani xxattana. Ka benneha ixé juisiruke uka ttiba ka beli-na lhe ttiba yuxi re ro'o indatoo-na lhe, aníha-ba ukake. Labí ribabinri'i ke.

¹³Iyába ka benne chi bedettia lo yetsi-ni use'ebake bexxen leke ge nu ra Tata Do Yebáha nna tti uttikeha nna labí chi uxíke nu chi rabie deki utebie gekeha. Ttaka tti sa se'e benkeha nna idittuliba bilákanie nu dhikeha nna bedeakakanie, nianna tti bokinni ikike nna ráke deki yiesi lo yu-ni labí ankana geke, kumu ttiba ttu nu dittu ankake lhe ttiba ttu nu yu'u neda ankake lhe. ¹⁴Ka benneha tti unneke aní, lhixxa rába benna liike deki sa rekibake ugíla ttu lasike ata tse'eke. ¹⁵Kumu ganna ttixka abittuba bidankanie lasike ata biriakeha, la'ania nna gwa ukala geke beyekike ganna ttixka. ¹⁶Ttaka kumu de raka leke ttu yiesi tseru, delába yiesi nu anka ge yebáha, de nuha nna Tata Do Yebáha labí rettunie de tee lábie Diosi geke kumu de chi ulekíe ttu lasike.

¹⁷Abraham-ni, de gwa bexxenba leni ge Tata Do Yebáha, de nuha nna tti ulu'ubie na pruebaha, tti ree na deki teeki uttina xi'inni Isaac-ni kini utena nuha úna gebie, la'ania labí udú disana, gwa beriaba leni utena ttu túbiru xi'inniha len benneha, ¹⁸meskiba ttuha chi ra Tata Do Yebáha na deki Isaac-ni ujana ka benne akake ka xi'inni lhe ka xidhoni lhe, delába ka benne udaxxuke tia Abraham-ni. ¹⁹Abraham-ni gwa beriaba leni betena Isaac-ni kumu ukinna, meskiba ganna gatti nuha, Tata Do Yebáha tsitsiba ra lebie nna gwelhidhabe Isaac-ni lo elhuttiha. Laxkala atti chi ulaa Isaac-ni abittu uxuana lo giha, la'ania nuha attisidiba beyadhabana lo elhuttiha kumu de gwa bedí adakaba Abraham-ni na.

²⁰Anágaba Isaac-ni, de gwa bexxenba leni ge Tata Do Yebáha, de nuha nna unnabana kini aka lenie Jacob-ni lhe kini aka lenie Esaú-ni lhe, aka lenie ka benne-ni nu si daa.

²¹Jacob-ni, de gwa bexxenba leni ge Tata Do Yebáha, de nuha nna atti chi gattinaha nna unnabana aka len Tata Do

Yebáha ka xi'in José-ni. Nianna tti uxuana iki garroti geniha nna bedú xibini arloe.

²²Anágaba José-ni, de gwa bexxenba leni ge Tata Do Yebáha, de nuha nna atti chi gattinaha nna unnena rana deki isia sá teebe ki eria ka nu Israel-ni lo yu ge Egipto-ni lhe anágaba nna utixxi'agabana gasina uinkana len ka sitta geniha ganna chi isia sá eriakana Egipto-ni.

²³Aníha-gaba ka tata nan ge Moisés-ni, de gwa bexxenba leke ge Tata Do Yebáha, de nuha nna tti uli Moisés-ni, labí usikanie tti bedhan nu rinnabia ge Egipto-ni tisa rana deki teeki gatti iyá ka nuto biyú to. Moisés-ni nna kumu de biyú ka tata nan geniha ankana ttu nuto latsi tte, de nuha nna bekatsibake na lhe'e yo'o gekeha tsunna beo.

²⁴Anágaba Moisés-ni, de gwa bexxenba leni ge Tata Do Yebáha, de nuha nna iki de tti chi ukana xxeniha, labí uxielhana gatta lání xi'ini xi'iniunná Faraón, delába xi'iniunná nu rinnabiana Egipto-ni, ²⁵sinuki tserula du leni dhi geni udhakakana na attiba rudhakakana ka benne chi ankake ge Tata Do Yebáha, a laa kila edí baana nu satsa raka yiesi lo yu-ni ttu satti, ²⁶kumu la'ania bedhaka leni deki tserula anka ganna satena luesi nu sate Cristuha, a laa kila edí baana nu tse tee Egipto-ni. Aníha benna kumu de ruxxen leni dhina ttu nu tse ute Tata Do Yebáha. ²⁷De bexxen leni gebie, de nuha nna labí usinna beriana lo yu ge Egipto-ni tti risa'ani nu rinnabia ge niha. Tsitsila uleki leni kumu attisidiba rilábinna Tata Do Yebaa benne abittu rilenri'iha. ²⁸Anágaba de gwa bexxenba leni ge Tata Do Yebáha, de nuha nna benna mandadu kini aka laní Pascua lhe bengabana kini ka nu Israel-ni utabikana reni ge ka nimala lo puerta ge ka yo'o gekaniha. Aníha benna kini anjeli nu chi ga'anna uttina ka xi'in biyú ka nu Egipto-ni, delába ka nu sisi'a tte uliha, nna abittu uttina ka xi'in biyú ka nu Israel-ni.

²⁹Ka nu Israel-ni nna de gwa bexxenba lekani ge Tata Do Yebáha, de nuha nna ttiba ttu nu bete lo yu bisi betekana lhe'e Indatoo Xináha, ttaka ka nu Egipto-ni, tti benkana etekana lhe'e indatooha nna ugwapilakana indaha.

³⁰Lhe anágaba, de gwa bexxenba le ka nu Israel-ni ge Tata Do Yebáha, de nuha nna tti ugwekikana abi'iba kwe'e yiesi Jericó-ni gasi ubisaha, de'e nu rilhi kwe'e yiesiha, ure tinni

ttebana. ³¹Nuila nu tee láni Rahab nu ugwekina betto'o latini len ka nubiyú, nuha de gwa bexxenba leni ge Tata Do Yebáha, de nuha nna labí uttina tti utti adí ka nu se'e lhe'e yiesiha, delába ka nu abittu bedokana tisa ge Tata Do Yebáha. Nuilaha labí uttina kumu de tseba belabina ka benne diake gwelhatsi lhe'e yiesiha.

³²Si riyasala kixxi'aya ge Gedeón-ni lhe ge Barac-ni lhe ge Sansón-ni lhe. Anágaba riyasagaba kixxi'aya ge Jefté-ni lhe ge David-ni lhe ge Samuel-ni lhe, anágaba ge ka profeta ge Tata Do Yebáha lhe. Ttaka nna abíla nattiti kixxi'aya ge ka benne-ni. ³³Ka benne-ni, de gwa bexxenba leke ge Tata Do Yebáha, de nuha nna ttu chupake gwa udaabake lo ka yiesi bitilha lenkeha nna attu chupake nna unnabiabake attiba ankaba geni. Anágaba lhe gwa uxíbacke nu chi ra Tata Do Yebáha utebie geke lhe bengabake kini ka beesi bitilha lenkeha abittu utokana ke. ³⁴Lhe anágaba ttu chupake gwa udaabake bodholake belha ge gi bartoha lhe gwa ulábake abittu uttike lo espadaha lhe. Anágaba nna meskiba abittu tsitsi re leke nna gwa uleki tsitsiba leke tti bitilhake len ka soldadu dittuha nna aloba gwa biri'aba lenke gwa bochesubake ka nuha.

³⁵La'ania use'egaba ka nuila, de gwa bexxenba lekani ge Tata Do Yebáha, de nuha nna gwa benbe kini beyaka ben ka benne chi utti gekaniha lhe anágaba use'egaba ka benne meskiba bika begwekana ke elha disa tsitsi nna labí bedhanke neda ge Tata Do Yebáha. Meskiba gwateke aníha, labí uxielhake odilá ka benne ke lo nu ratekeha. Benke aníha kumu de raka leke saría tseruna ke ganna chi beyadha benke lo elhuttiha. ³⁶Adí ka benne nna bexisi xiilakana geke lhe anágaba nna uyalakana ke, axtaba bexxigakana ke lhe axtala utixxakana ke lisiyya lhe. ³⁷Anágaba nna besigabakana ke íyya kini uttike lhe uchúkana chubaa lhe'eke len siarra lhe, anágaba ulu'ugabakana ke prueba kini bela'ana ganna si gwalíkanie ria tsitsi leke ge Tata Do Yebáha lhe bettigabakana ke len espada lhe, anágaba lhe, gattiba ugwekike suna xo ka neru toruba lhe xo ka chiva toruba bikuke, lhe anágaba ukagabake benne abittu geke tee lhe bedhaka disagabakana ke lhe bedhaka xiigabakana ke lhe. ³⁸Anágaba lhe

ugwekigabake lo yu bisiha lhe ugwekigabake iki ka i'iya lhe bekatsiba loke lhe'e ka belea daa lhe'e ka íyya lhe lhe'e ka belea sia lhi'u yu lhe. De ankake benne ruin tse, de nuha nna adí ka benne se'e yiesi lo yu-ni niru latti a ralhake tse'e lenke ka benneha.

³⁹Iyába ka benneha, meskiba gwa uyu'u le Tata Do Yebáha nu benke de bexxen leke gebie, meskiba gwa bexxen leke gebie nna labí uxíke nu chi rabie utebie gekeha, ⁴⁰kumu Tata Do Yebáha iyábari'i chi upe kwenta, de nuha nna chi ga'anie utebie ttu nu tseru geri'i, kini anáchu nna itupa lenri'i ka benneha e'eyuri'i dhiri'i nu chi ga'anie utebie geri'i.

Tata Do Yebáha rigise ka benne chi ankake xi'inie

12 ¹Gwaluyúrua, ttaníli ka benne se'e abí'iba kwe'eri'i. Leni elha ruin geke rula'akanie ri'i gasina bexxen leke ge Tata Do Yebáha. De nuha nna ri'i chinka kuari'i iyá nu rukina geri'i lhe chinka kuari'i iyá tulha nu runnittina ri'i lhe. Abittu satú leri'i tsiari'i lo neda nu chi bedha'an Tata Do Yebáha geri'i, ²sinuki udolana leri'i sanalhari'i Jesús-ni. Benneha benie kini ri'i ruxxen leri'i ge Tata Do Yebáha lhe runie kini tsiari'i uxxen tsitsiru leri'i gebie lhe. Labie beria iki beria lebie meskila utábie lo ya kurusiha kumu gwa yube deki iki de nuha nna gatta elha gwedeaka lasi gebie. Aníha uka nna besine doe daka ná ben ge Tata Do Yebáha ata doe rinnabie nanna.

³Gwaluyúrua gasina betto bechía Jesús-ni lo elha disa begwe ka nu ruin satsaha bie, kini lebi'i ganna chi satele ttu luesi elha disaha nna uchíagabale loni. Aníha kini abittu odúna le nna eyadi gaale lo neda gebie. ⁴Kumu lebi'i labí chi bexunnina gele axta gattile de ruinle doelha abittu ruinle nu satsa. ⁵Lebi'i chiba rixulhinle nu ra benne rinne lo ka yetsi ge Tata Do Yebáha. Benneha ttiba rinne ttu xxudi rulisana ttu xi'inni, aníha-ba rulise le tti ree:

Xi'ini to kia, tti rutsetsilu, abittu ku'u ni'alu nu inná
Tata Xisiha ganna ttixka rigise lu,
lhe anágaba abittugaba udú si'ina lelu tti ugwebie lu
elha disa.

⁶ Kumu Tata Xisiha rigise ka benne rakanie geke

nna rugwebie elha disa ka benne rakanie ke ttiba
xi'inie.^d

⁷Lebi'i ratele ruyúle elha disa kini iyieninle, kumu Tata Do Yebáha ruyúbe le atti galába xi'inie. Lebi'i gwa yu xeabale, lanú ttu xxudi do abittu rigisana ttu xi'inni, ⁸kumu Tata Do Yebáha, iyába ka benne ankake xi'inie rigise. Laxkala ganna lebi'i abíba ritisale, la'ania nna labí gwalíga ankale xi'in Tataha; attiba ttu penchi, aníha-ba ankale. ⁹Ki yiesi lo yu-ni ka xxudiri'iha, tti utisake ri'i, gwa ugíaba leri'i ke, ÷laaba ganna adírula tse nuha udori'i tisa ge Tata geri'i do yebáha kini anáchu aka benri'i ttu dia lii arloe? ¹⁰Ka xxudiri'iha, ttu sattiruba nuha utisake ri'i attiruba ankari'i nutoha lhe anágaba nna utisagabake ri'i attiba bedhaka leke deki anka tse, ttaka Tata geri'iha rigise ri'i kini saría tsena ri'i kini anáchu isinri'i akari'i benne nari xú attiba anke. ¹¹Gwalí galá tti lo ruyúri'i ttu bixa elha disa, labí redeakinri'i la'ania, sinuki rudú si'ilana leri'i. Ttaka ganna gwa rudába ikiri'i tti ruyúri'i elha disaha, iki de chi rateri'i aníha nna xen su lasiba chi redú leri'i lhe chigaba ruinri'i attiba ankaba geni lhe.

¹²De nuha nna gwalese'e tsitsi lo neda ge Tata Do Yebáha; abittu ulhá nále. Bittu uinle tti runi ttu nu chi raa náni lhe abitturu ridá rea lhe'e ka xibini lhe. ¹³Gwalolixxa neda gele kini edá tsele kini ka ni'ale ka nu natsa-na abittu ikwalhakana, sinuki eyaka tselakana.

Abittu ku'u ni'ale Tata Do Yebáha

¹⁴Gwaluin doelha latsiru gwaltse'e len iyá ka benne lhe gwaluin doelha akale nari xú atti galába ka benne chi biriesike ki akake ge Tata Do Yebáha, kumu ganna abíba ankari'i nari xú, la'ania nna labí aka ilenri'i benneha.

¹⁵Gwaluyú gele ni kina nuxa ttúle a dhaale dhile nu tse redá le Tata Do Yebáha utebie gele lhe anágaba ni kina nuxa ttúle dhulole uinle nu satsa nna uketile adí ka benne ¹⁶lhe ni ttúle abittu isále attu nu subi lhe abittu ku'u ni'ale nu anka ge Tata Do Yebáha lhe. Bittu uinle tti ben Esaú-ni. Nuha ukana nu ulina lade'a tte tti betsiniha. De nuha nna ralhana dhina ttu nu tse de ulina sisi'a tte, ttaka lana labí begwena lidhaka nu tseha, suna len ttu ye'ena elhoruba betsána nu tse ralhana

^d 12:5-6 Proverbios 3:11-12

dhinaha. ¹⁷Lebi'i gwa yúbale, iki de nuha nna gwa unnaba ditiruna len tata geniha kini otebie nu tseha geni, ttaka labíru udaana edína nuha. Meskiba bika runa ribesina rennabana nuha, ttaka birua anka nu uinna, chila uka nuha.

¹⁸Lebi'i labí bibigale kwe'e ttu i'iya nu rilenri'i lhe nu dika kanri'i lhe, labí benle tti ben ka nu Israel-ni. Ka nuha ubigakana kwe'e i'iya Sinaí-ni ata rite xxattaha lhe ata anka chulha eru loha lhe, anágaba ata raka xxatta betunuha lhe. ¹⁹Anágaba nna biyiengabakinna tsi'i trompetaha lhe biyiengabakinna tsi'i Tata Do Yebáha lhe. Ka nu biyienkinna tsi'i benneha, unnaba ditikana lenie kini abitturu innebie. ²⁰Unnabakana abitturu innebie kumu de labí dhaakana udokana tisa ge nu unneehe tti ree: “Nuxaba udú ni'ani lati i'iya-ni, teeki usiakana nuha íyya kini gattina lhe o uttikana na len ka iyya lo tutsa lhe, meskiba ganna ankana ttu nimala.”^e ²¹Ttu elha rasi barto nuha uxíkana tti bilákinna nu uka iki i'iyaha, laxkala axtaba Moisés-ni unnena rana: “Rixidinibaa de rasiti.”^f

²²Ka nu Israel-ni kwe'e i'iya Sinaí-niba ubigakana, ttaka lebi'i nnanna chi ubigale kwe'e i'iya nu tee láni Sión ata re yiesi ge Tata Do Yebaa benne anka baniha, delába ubigale kwe'e Jerusalén nu re yebáha ata tupa ixé juisiru ka anjeliha rulhake gebie. ²³Niha-gaba tupa ka benne sisi'a tte ukake xi'in Tata Do Yebáha, delába ka benne chi dia láke yebáha ata do Tata Do Yebaa benne anke xueda ge iyá tteri'i lhe niha-gaba se'e ka benne chi uttiha lhe, delába ka benne chi beyakake itá su arlo Tata Do Yebáha de chi benke nu dika ixú. ²⁴Anágaba chigaba ubigale kwe'e Jesús benne ribea loe ge attu tisa kubi nu chi bodha'an Tata Do Yebáha lenri'i lhe anágaba chigaba rixú reni belalieha kini rocharie ka tulha geri'i. Reni geeha tserula rixúna attichula reni belali Abel-ni.

²⁵Gwaluyú gele, bittu ku'u ni'ale Tata Do Yebaa benne rulise leha. Kumu ki ganna ka nu Israel-ni, delába ka nu ulu'u ni'akanie tti belise kana yiesi lo yu-niha, ki ganna ka nuha abittu ulákana, aloba uxíkana elha disa, adírula ri'i labí lhaari'i ganna ku'u ni'ari'i benneha, nnanna doe axtali

^e 12:20 Éxodo 19:12-13

^f 12:21 Deuteronomio 9:19

yebáha rulise ri'i. ²⁶Tti belise ka nu Israel-ni, tti biyienkinna tsi'ibie tti unnebie kwe'e i'iya Sinaí-ni, tti unneeha, tsi'eha nuha beni kini bitá yiesi lo yu-ni, ttaka nnanna chi unnebie ree: “Neti ganna chi unia kini edeté attu libe, la'ania labí suna yiesi lo yu-ni itá, sinuki uingabaa kini itá gwetsáha.”^g ²⁷Tti rabie: “Ganna chi unia kini edeté attu libe”, tti rabie aníha dianie innábie deki kuabe iyá ka nu benie yiesi lo yu-ni ka nu ritákana nna eya'ana ka nu abittu ritá, delába ka nu eya'ana ttu dia lii. ²⁸Laxkala nnanna de chi ridíri'i ttu yiesi abittu ritána, delába yiesi ata rinnabia Tata Do Yebáha, de nuha nna ugweri'e ixkixaru lhe uinri'i le'a gebie attiba ru'u lebie. Aní uinri'i kumu de ria leri'e lhe de tee elha rasi geri'i lenie lhe. ²⁹Kumu Tata Do Yebaa geri'iha attiba ttu gi nu rutse'e loona, aníha-ba anka benneha.

¿Gasina dika uin ka benne chi ria leke Cristuha?

13 ¹Tse'ele akin ge luesile atti galába rakinle ge ka betsi to gele. ²Abittu udhanle a ulabile ka benne dittu tti risiake lhe'e lisile, kumu ttu chupa ka benne use'e itú ttuha tti belabike ka benne dittuha lhe'e lisikeha, la'ania labí ute dákane deki ka anjeli ge Tata Do Yebáha-ba nuha belabike lhe'e lisikeha. ³Gwalodhú lele ge ka benne tee lisiyya. Akinle attisidigaba itupa lebi'i nuná tele len ka benneha lisiyya lhe anágaba gwalodhú lele ge ka benne riyayake lhe. Akinle attisidiba iyágaba lebi'i nuha riyayale.

⁴Iyále ata se'e latselale, abittu udhanle a ugwele lidhaka tisa nu begwele tti betsá náleha. Bittu otsea latselale, kumu Tata Do Yebáha urixxi ukinniba benneha ka nu risákana nu subi subi lhe ka nu rudhá ikikani latselakani nna redo lenkana attu nu subi.

⁵Abittu dhaa xxatta lele gatta gele. Gwaleyaka xenruba lele ttixaruba tee gele. Kumu Tata Do Yebáha chiba rabie: “Niru latti a udhá ikia le lhe nigaba a use'a sun lebi'i lhe.”^h

⁶Laxkala ri'i xen su lasiba innári'i:

Tata Xisiha-ba raka lenie neti,

de nuha nna labí rasiti bixa udhaka ka benne neti.ⁱ

^g 12:26 Hageo 2:6

^h 13:5 Deuteronomio 31:6,8

ⁱ 13:6 Salmo 118:6

⁷Gwalodhú lele gasina uka elha ruin ge ka benne use'eke arlole ttuha, delába ka benne bele'ekanie le ka tisa ge Tata Do Yebáha. Gwaluyúrugá nu tse ben ka benneha lhe anágaba gwaluxxen lele ge Tata Do Yebáha attiba ben ka benneha bexxen leke gebie. ⁸Jesucristuha ttúba benne anka benneha, labí reseabie. Labe nuha doe nnayaha lhe lagabe nuha doe nasá lhe lagabe nuha doe ttu dia lii lhe. ⁹Abittu tsia lele ge ka nu rule'ekana adíru ka elha rieni subi, delába ka nu rákana bí elho gwaka gori'i lhe bí elho abittu aka gori'i lhe. Kumu ka nu ra aní, nu rákanaha labí ixú nuha kini tse'e tsitsiruri'i lo neda ge Tata Do Yebáha. Ri'i tse'e tsitsirula ri'i lo neda geeha kumu de gwa rakaba lenie ri'i, alaa kila tse'eri'i inneri'i ge nu gori'i.

¹⁰Jesús-ni tti uttie utixe geri'iha, uke attiba ttu úna nu redí baari'i geni nnanna. Únaha nuha labí uka ge ka bixxudi uren lhe'e yotu nu uka ge lariha edí baakana. ¹¹Bixxudi xxeniha ra'abana lhi'u lhe'e yotuha rutena reni ge ka nimalaha. Rutena reniha len Tata Do Yebáha, kini reniha rigixana ge ka tulha ruin ka benne, ttaka ka nimalaha ro'o yiesiha-liba ribeakana ka nuha ki ritekana lo gi. ¹²Aníha-gaba Jesús-ni, ro'o yiesiha-ligaba uleakane kini uttie betebie reni geeha ki bocharie ka tulha ruinri'i. ¹³De nuha nna ri'i teeki iriari'i sanalhari'i Jesús-ni, anágaba nna dhígabari'i elhittu attigaba labie uxíbie elhittu. ¹⁴Kumu yiesi lo yu-ni labí ankana lasiri'i ata tse'eri'i ttu dia lii, sinuki dialari'i rigilari'i ttu lasiri'i ata tse'eri'i ttu dia lii nu si daa. ¹⁵Laxkala de Cristuha nna satíaba ulhari'i ge Tata Do Yebáha. Len ka tisa ulhari'i geeha kixxi'ari'i nu xxeni ra lebie. Nu ulhari'iha akana attiba ttu úna nu utso duri'i arlobie. ¹⁶Lebi'i abittu ixulhinle a uin tsele len ka benne lhe a utele nu tee gele lenke lhe, kumu ganna aní uinle, la'ania nna iyába nu uinleha akana attiba ttu úna nu ru'u le Tata Do Yebáha utele lenbie.

¹⁷Gwaludo tisa ge ka benne rise'eke arlole rigixxi'akanie le ka tisa ge Tata Do Yebáha, lhe gwaluni nu innáke kumu lake nuná ruyú tsitsike le lo neda ge Tata Do Yebáha. Ruinke atti galába runi ttu benne otebie kwenta ge nu runie arlo Tata Do Yebáha. Gwaludo tisa geke kini udú ittana leke tti uyúke le, kini aníha nna abittu udú si'ina leke, kumu ganna lebi'i udú si'ile leke, la'ania nna labí ixú nu ruin ka benneha len lebi'i.

¹⁸Gwalinnaba getu len Tata Do Yebáha; kumu ri'itu gwa yu xeabatu latsiruba ruuntu, labí tee ttu bixa rudheana lotu kumu

iyába nu uintu raka letu uintu na latsiru. ¹⁹Anágaba nna rinnabagabaa len lebi'i gwalinnabachi len Tata Do Yebáha kini yuba esiaya ata se'ele-na.

**Benne runie yetsi-ni ridhelhe ttu padiuxi
ge ka benne rulise lo yetsi-ni**

²⁰Tata Do Yebaa benne ruse'ebie ri'i xen su lasiha, benneha nuha belhidhe Jesucristu benne anke Xxanari'iha lo elhuttiha, delába Jesucristu benne ra xxeni leha. Benneha nuha ruyúe ri'i attiba ttu nu ruyú ka neru to lhe anágaba len reni belalie lo ya kurusiha, len reniha nuha, bodha'an tsitsi Tata Do Yebáha tisa lenri'i. Tisa nu bodha'aneha ixúna ttu dia lii lenri'i. ²¹Tata Do Yebáha unie kini lebi'i akale benne runi iyá nu anka tse kini aníha nna dhaale uinle nu raka lebie uinle. Jesucristuha nuha ixúni Tata Do Yebáha kini unie le benne tsu'u lebie. Benneha nuha uinri'i kini inná xxeni lebie ttu dia lii. Amén.

²²Betsi to kia, rinnabaa len lebi'i utto uchíale tti udo nagale ttu chupa ka tisa rulisaa le lo yetsi-ni.

²³Rigixxi'agabaa deki betsi to geri'i Timoteo-ni chiba beria benneha lisiyya. Ganna benneha esiaxxie ata rea-ni, la'ania nna gwita ttega lanie etelannitu le.

²⁴Gwalugwe ttu padiuxi kia iyá tte ka benne rise'eke arlole-na lhe iyá tte ka benne chi ankake ge Tata Do Yebáha lhe. Ka betsi to geri'i se'e nii, ka benne daa Italia, ridhelhagabake ttu padiuxi gele.

²⁵Tata Do Yebáha edá lebie aka lenie iyá ttele. Amén.